

Modern Okulun Toplumsal Önemi

Emma Goldman

1916

Modern Okul'un toplumsal önemini tam anlamıyla kavrayabilmek için ilk önce bugün işletilen okulu anlamalı, ardından modern eğitim hareketinin altında yatan fikirleri anlamalıyız.

İster özel okul, ister devlet okulu, ister dini okul olsun, okul nedir?

Mahkum için hapisane neyse, asker için kışla neyse, çocuk için de okul odur; çocuğun iradesini kırmak için her şeyin kullanıldığı, sonra da tamamen kendine yabancılaştırana kadar ezildiği, yoğrulduğu, şekillendirildiği bir yer.

Bu işlemin bilinçli olarak yapıldığını söylemiyorum; kendisini yalnızca mutlak disiplin ve tektiplikle işletebilen bir sistemin parçası olduğunu; bunun altında de günümüz toplumunun en büyük kabahatinin yattığını düşünüyorum.

Doğal olarak, insanın iradesini kırma işlemi çok erken bir yaşta başlamalıdır; çünkü o dönemler insan zihninin tıpkı bir akrobat gibi esnek olduğu zamanlardır, çocuğun kaslarının üzerinde kontrol sahibi olmak için hala kasları esnekken egzersiz yaptırılır ve entegrasyona başlanır.

Bilginin yalnızca okuldaki sistematik alıştırma yoluyla elde edilebileceği ve okulda geçirilen zamanın bilginin alınabileceği tek zaman olduğu düşüncesi, kendi içinde eğitim sistemimizi bütünüyle gaddar ve işe yaramaz olarak kınamak kadar saçmadır.

Birey ve toplum için en iyi sonuçların zorunlu rehberlik yoluyla elde edilebileceğini öneren birisini düşünün. Böylesine aptalca bir prosedüre karşı en cahil isyan bu olmaz mıydı? Yine de midenin her türlü duruma karşı uyum sağlama yeteneği beyinden çok daha fazladır. Bunlarla beraber, zorunlu zihinsel rehberliği oldukça doğal buluyoruz.

Aslında kendimizi toplum olarak diğer milletlerden üstün sayıyoruz, çünkü her gün saatlerce ve yıllar boyunca devasa bilgi yığınlarını çocuğun zihnine tıka basa sokuşturabileceğimiz zorunlu bir beyin tüpü geliştirdik.

Emerson 60 yıl önce demişti ki, “Biz kelimelerin öğrencileriyiz; bizler okullara ve kolejlere 10-15 yıl boyunca kapatılıp içerden boş bir torba ve ezberlenmiş kelimelerle hiçbir şey bilmeyerek çıkıyoruz.” Bu bilgece sözler yazılırken Amerika, her şeye kadir bir eğitim sistemine geçmişti. Ve şimdi tamamen etkisiz sonuçlarla karşı karşıyayız.

Eğitim sisteminin yol açtığı büyük zarar yalnızca bilmeye değer hiçbir şey öğretmemesiyle sınırlı değil. Bu zarar, ayrıcalıklı sınıfları kalıcılaştırmasıyla, onların kitleleri soymasına ve sömürmesine yardımcı olmasıyla, “gerçek eğitim” olduğu palavrasıyla kitleleri güçlü bir hükümdardan bile fazla köleleştirmeyle ilgilidir.

Amerika'daki neredeyse herkes, liberaller ve radikaller dahil, Avrupa ülkelerindeki Modern Okul'un harika bir fikir olduğunu, ama gereksiz olduğunu düşünüyor. "Elimizdeki fırsatlara bakın," diyorlar.

Doğrusunu isterseniz, Amerika'nın modern eğitim metotlarına İspanya'dan veya başka bir ülkeden daha çok ihtiyacı var, çünkü başka hiçbir yerde kişisel özgürlük ve düşüncenin özgünlüğüne bu kadar az saygı gösterilmez. Mottomuz tekdüzelik ve uyum. Doğumdan ölüme kadar çocuğun aklına başarının tek mümkün yolu olarak bu motto empoze edilir. Amerika'da tekdüzelik ve uyumu kırmaya yönelik en ufak hareket yapıp da görevine devam edebilecek tek bir öğretmen veya eğitici yoktur.

New York'ta bir edebiyat öğretmeni, Henrietta Rodman, sınıfında kadın öğrencilerine George Eliot'un Lewes'le ile olan ilişkisini¹ anlatmıştı. Bir Katolik evinde büyümüş olan ve disiplin ve tektipliğin büyük bir sonucu olan küçük kız, sınıfta yaşanan bu olayı annesine söylemişti. Ardından bunu papaza bildirmiş, papaz da Bayan Rodman'ı Eğitim Kurulu'na bildirmeyi uygun görmüştü. Hatırlayın ki, Amerika'da Devlet ve Kilise ayrı kurumlar, ne var ki Eğitim Kurulu Bayan Rodman'ı hesap vermeye

¹ *Bir yazar olan George Henry Lewes'in, George Eliot takma ismiyle yazılar yazan Mary Ann Evans ile sevgililik ilişkisi vardı ve aynı evde yaşıyorlardı.*

çağırıldı ve kendine bu şekilde özgürlük tanımaya devam ederse işine son verileceğini açıkça söyledi.

New Jersey, Newark'ta oldukça donanımlı bir lise öğretmeni olan Bay Stewart, Ferrer Memorial toplantısına katıldı, dolayısıyla şehrin Katoliklerini aşağıladı, onlar da acilen Eğitim Kurulu'yla birlikte bir protestoya giriştiler. Bay Stewart yargılandı ve çalıştığı pozisyonda devam edebilmek için özür dilemesine hükmedildi. Doğrusu, öğrenim koridorlarımız, devlet okulundan üniversiteye, öğrenciler için olduğu kadar öğretmenler için de birer deli gömleğidir, bunun sebebi basitçe, zihnin deli gömleği giymesinin; iki yüksek duvar arasında bir avuç koyun gibi dolaşan sıkıcı, renksiz, atıl kitleler yaratmanın en büyük garantisidir.

Şu anki ekonomik ve politik bağımlılık sisteminin sermaye ve mahkemelerden çok mutlak tektipliğe zorlanmış atıl insan kitleleri tarafından sürdürüldüğü ve okulun bu amaca ulaşmak için en verimli ortamı temsil ettiği konusunda bütün donanımlı insanların hemfikir olması gerektiğini düşünüyorum. Abarttığımı ya da bu düşüncede yalnız olduğumu düşünmüyorum; 25 yıllık deneyime sahip parlak bir öğretmen olan Dr. Hailman tarafından Mother Earth'ün 1910 Eylül sayısında yazılan bir makaleden alıntı yapıyorum, kendisi şöyle demiş:

“Okullarımız başarısız oldu çünkü baskı ve dizginlemeye dayanıyorlardı. Çocuklara keyfi bir şekilde neyi, ne zaman ve nasıl yapacakları komut edildi. İnisiyatif ve özgünlük, kendini ifade etme ve bireylik tabulaştırıldı... Herkesin aynı zamanda, aynı sırada, aynı şeylerle ilgilenmesinin mümkün ve gerekli olduğu farzedildi. Tektiplik idolünü ilahlaştırma uluorta ve sessizce devam etmekte. Ve aykırı bir giriş olmadığından kesin olarak emin olmak için, okul yönetimi her adımı ve bu adımların tarzını ve şeklini bile zorla kabul ettirir ki, öğretmen tarafından inisiyatif veya özgünlük katılmasın. Ölümle başa çıkma duygusu kadar eski bir zamandan beri hala düzen, metot, sistem, disiplin kelimelerini duyuyoruz; ve bunlar yaşamın özgülleştirilmesinden çok baskılamayı hedefler.

İçinde bulunulan durumda öğretmenler alettir, robotları kapatan bir makineyi idame eden robotlardır. Öğretmenler, öğrencilerin kullanma ve güzelliğe yönelik içgüdüsel arzusunu görmezden gelir veya baskılar ve onları mantıksal bir kursa, ruhsuz bir matkapa sürükler veya yönlendirir. Hiçbir zorluktan korkmayan, efor sarf etmekten çekinmeyen doğal içsel teşvikleri, yaratıcı inisiyatif ve toplumsal hizmet coşkunu gibi kalıcı motivasyonları, genellikle korku veya antisosyal hırsa, düşmanlığa dayanan dışsal dürtülere ve suni rüşvete, kendi çıkarı için neşe üre-

timinin önüne geçen, anlamlı işlere düşman olan, geçici, çabuk bozulan kaprişlere değiştirirler.”

Çocuğun büyümesinin önüne geçildiğine, zihninin köreltildiğine, kendi benliğinin şekillendirildiğine, dahası bağımsız bir faktör olarak toplumsal mücadelede yer almasını engellediğine değinilmeden yazı bu şekilde devam ediyor. Aslında bugün dünyada, hangi çizgide olursa olsun bağımsız faktörler kadar nefret edilen bir şey yok.

Modern Okul, eğitimin bu kötücül ve gerçekten suçlu sistemini tümüyle inkar ediyor. Zorlama ve eğitim arasında, tiranlık ve özgürlük arasında olduğundan daha fazla uyum olmadığını; ikisinin de birbirinden uzak olduğunu iddia eder. Modern Okul’un altında yatan ilke budur: Eğitim bir içine girme değil, dışını çizme sürecidir; çocuğun kendiliğinden üretmek için özgür bırakılması, kendi eforlarını yönlendirmesi ve çalışmak istediği bilgi alanlarını seçmesi gerektiği ihtimalini hedef alır. Dahası öğretmen karşı olmak, kendi düşüncelerini, inançlarını, tercihlerini otoriter bir şekilde dayatmak yerine bunları çocuğun ihtiyaçlarına ne zaman ortaya çıkarsa çıkarsın cevap verecek hassas bir enstrüman, dünyanın bilgisinin çoğuna erişmek istediğinde, bunları almaya ve özümsemeye hazır hissettiğinde (çocukla bilgi arasında) bir kanal olarak kullanılmalı. Modern Okul’daki bilimsel, ispatlanabilir gerçekler, gerçek

olarak sunulacaktır, ama -toplumsal, politik veya dini- teorinin hiçbirini, içinde bolca yaptırım veya entelektüel iktidar barındıran, eleştirme veya inanma hakkını engelleyen teoriler olarak sunulmayacaktır.

Öyleyse, Modern Okul *özgürlükçü* olmalıdır. Her öğrenci kendi benliklerine özgür bırakılmalıdır. Okulun ana hedefi çocuktaki potansiyel tüm zihin yetilerinin uyumlu gelişiminin artırılmasıdır. Modern okulda zorlama, kurallar veya düzenleme olamaz. Öğretmen pek tabii kendi coşkunu ve karakterinin kibarlığıyla, öğrencilerinin coşkunu ve kibarlığıyla yol gösterebilir, ama çocuğu öyle ya da böyle zorlamaya kalktığı gibi işlevinin getirdiği özgürlükleri ayaklar altına almış olur. Çocuğun cezayı kendi eylemlerinin doğal ve kaçınılmaz sonuçları yerine daha güçlü bir kişi tarafından kendisine empoze edilen bir şey olarak varsaymasına yol açtığından, bir çocuğu disipline etmek her zaman yanlış bir ahlaki standart oluşturmaktır.

Modern Okul'un toplumsal işlevi, bireyi bilgi ve kendi karakteristik özellikleriyle oynama özgürlüğüyle geliştirmektir, böylece birey toplumsal bir varlık olabilir çünkü kendisini bilmeyi, arkadaşlarıyla ilişkisini bilmeyi ve kendini toplumla uyumlu bir karışım içinde fark etmeyi öğrenmiş olur.

Doğal olarak Modern Okul, geçmişin hatalarından ders çıkarmış eğiticileri bir kenara fırlatıp atmayı önermez. Ama geçmiş deneyimlerden kabul edecek olsa da her zaman çocuğun kendini ifade etmesini geliştirecek materyal ve metotları kullanmalıdır. Açıkça ifade etmek gerekirse: günümüz okullarında kompozisyon yazmayı öğretme esnasında, çocuğun kendi yargısını veya zgr inisiyatifini kullanmasına nadiren izin verilir. Modern Okul, kompozisyonu öğrencilerin kendi hayatlarındaki gerçek deneyimleriyle seçtikleri başlıklardaki zgn temalarla öğretir; hikayeler ve eskizler, öğrencilerin hayali veya gerçek deneyimleri tarafından önerilmektedir.

Bu yeni metot hemen yeni bir ihtimaller perspektifi yaratıyor. Çocuklar inanılmaz derecede kolay etkilenirler, ve çok parlaktırlar, bunun yanı sıra henüz tektipliğe zorlanmamışlardır, deneyimleri kaçınılmaz surette öğretmenden daha çok özgünlük, bir o kadar güzellik içerir, ayrıca çocuğun yaşamını ilgilendiren Şeylerle yoğun olarak ilgilendiğini varsaymak mantıklıdır. Öğrencinin deneyim ve hayal gücüne dayalı kompozisyonu yoluyla, bugünün saat gibi işleyen metotundan çok daha iyi düşünce ve gelişim için materyal elde edilebilir, bugünün metodu en iyimser haliyle imitasyondan başka bir Şey değil midir? Herkes bugünün metotunun çocuklara tarih öğretmekten anladığıının Carlyle'in "yalanlar derle-

mesi” dediği Şeyin öğretilmesi olduğu konusunda deneyimlidir. “Őurada kral, Őurada baŐkan” ve ölümlerinden sonra kendilerine tapılan birkaç kahraman, tarihi oluŐturan genel materyaldir. Modern Okul tarihi öğretirken dramatik periyotların ve olayların bir panoramasını, ana hareketlerin aydınlatılmasını ve insan gelişiminin tarihini çocuğun önüne çıkarmalıdır. Dahası ocuğun geçmiŐ jenerasyonların ilerleme ve özgürlük için mücadelesinin içselleŐtirmesini sağlamalı, bunun yanında insanlığı zgr kılmayı hedefleyen tüm gerçeklere olan bir saygıyı çocukta geliŐtirmelidir. Modern Okul’un altında yatan ilke; hizmet etmeye adanmıŐ yaşamın getirdiği gereksiz uzmanlık tarafından kr edilmiŐ, tektipliğin dar kafalı hizmetkarı, “daha fazla imla ve aritmetik, daha az yaŐam” için ağlayıp zırlayan huysuz gerici, ne olduğunu ve ne olması gerektiğini görme konusunda başarısız olana tapınan, kendi kendine yeten teselli havarisi, topraktan filizlenen taze canlılık için savaŐan çürümüŐ çağın aptal müridi olan mutlak bir yönlendiriciyi imkansız hale getirmek. Modern Okul’un yaŐamla, eğitimin gerçek yorumu yoluyla yapmayı hedeflediği Şey budur.

Mottosu tektiplik ve disiplin değil, özgürlük, geliŐim, iyi irade ve herkes için mutluluk olan Modern Okul, her aŐamasında yaŐama hizmet ettiğinde ve faydalı toplumsal verimlilikte sıradan bir yaşamın

doğru yerinde tüm insan çocuklarını saygıyla yetiş-
tirdiğinde, yeni bir gün doğacak.

Anarşist Kütüphane

Emma Goldman
Modern Okulun Toplumsal Önemi
1916

19.12.2021 tarihinde

<https://barikathaber.org/article/modern-okulun-toplumsal-onemi-emma-goldman/> 'den alındı.

Çeviri: Umut Adnan Aydemir

İngilizce Aslı: The Social Importance of the
Modern School

Çevirenin Notu: *Emma Goldman, bu yazısında kendi dönemindeki eğitim sisteminin bir eleştirisini yapmaktadır. Bu eleştiriler coğrafyamız dahil dünyanın birçok yerinde hala güncelliğini yitirmemekle birlikte, eğitimin iktidarlar için temel işlevinin bireyin iradesini şekillendirmek, iktidarlı refleksleri empoze etmek, tektiplik ve disiplinle itaatkar nesiller yetiştirmek olduğunu bir kez daha ortaya koyuyor. Bu iktidarlı işleyişin yerine Emma Goldman, “Modern Okul” olarak adlandırdığı bir bilgi aktarımı işleyişi tasviri ortaya koyuyor. Bilgiyi aktaran ve aktarılan arasında iktidarsız bir işleyişin nasıl olması gerektiğini metotlarıyla birlikte tasvir etmeye çalışan Emma'nın bu yazısı, içinde bulunduğumuz sistemde eğitimle birlikte başlayan, sonrasında patronla kurduğumuz ilişkide*

*ve yaşamın birçok alanında devam eden bilginin
iktidarını anlamamız açısından önem taşıyor. İyi
okumalar.*

tr.anarchistlibraries.net